

Kommunstyrelsen

Tid: Tisdagen den 14 maj 2024 kl. 15:00-15:45

Plats: KS sammanträdesrum

Beslutande: Se sidan två

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Lena Andersson

Sekreterare: *Digital signatur* §§ 62-85
Tomas Jakobsson § 81 justeras omedelbart

Ordförande: *Digital signatur*
Hans Lindberg

Justerare: *Digital signatur*
Lena Andersson

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ: Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2024-05-14

Anslaget har satts upp:

Anslaget tas ner:

Förvaringsplats: Stadsledningskontoret, kommunkansliet

Underskrift: *Digital signatur*
Therese Stellén

Beslutande

Hans Lindberg (S), ordförande

Elmer Eriksson (M), tjänstgörande ersättare för Anders Ågren (M)

Janet Ågren (S), 2:e vice ordförande

Tomas Wennström (S)

Peter Vigren (S), tjänstgörande ersättare för Moa Brydsten (S)

Christina Bernhardsson (S), tjänstgörande ersättare för Andreas Lundgren (S)

Mikael Berglund (S), tjänstgörande ersättare för Carin Nilsson (S)

Lena Andersson (M)

Bore Sköld (V)

Åsa Bäckström (V), tjänstgörande ersättare för Ellen Ström (V)

Mattias Larsson (C)

Lars Forsgren (SD)

Nils Seye Larsen (MP)

Maria Lindvall (-) (L)

Veronica Kerr (KD)

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Igor Hell (M)

Ulrik Berg (M)

Jan-Olov Carlsson (V)

Maja Westling Palmberg (C)

Markus Pakola (SD)

Mariam Salem (MP)

Tjänstemän

Margaretha Alfredsson, stadsdirektör

Lena Höök Gustafsson, ekonomidirektör

Fredrik Lundberg, vd Umeå Kommunföretag AB

§ 62

Diariernr:

Upprop och godkännande av dagordning

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa dagordning.

§ 63

Diariernr: KS-2024/00037

Bolagsinformation: Umeå Kommunföretag AB**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att till protokollet notera att kommunstyrelsen tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolagen inbjuds verkställande direktör eller annan representant för bolaget att berätta om verksamheten. I presentationen ingår nulägesbeskrivning, framtida utmaningar samt avstämning mot ägardirektivet.

Bolagsinformation lämnas av vd Fredrik Lundberg

Beslutet ska skickas till

-

§ 64

Diarienum: KS-2024/00417

Kollektivtrafikplan 2024-2027

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa Umeå kommuns kollektivtrafikplan 2024-2027 och
översända den till kollektivtrafikmyndigheten.

Reservation

Lena Andersson, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån
för egna yrkanden.

Ärendebeskrivning

Umeå Kommunföretag AB:s styrelse har överlämnat underlag till
kollektivtrafikplan 2024-2027 till kommunstyrelsen för fastställande.

Som en konsekvens av den nya kollektivtrafiklagen skall kommuner och
regioner årligen framarbete en kollektivtrafikplan som skall överlämnas till
den regionala kollektivtrafikmyndigheten. En kollektivtrafikplan behandlar
den del av all trafik i kommunen/regionen som är allmän kollektivtrafik och
beställs via kollektivtrafikmyndigheten. I Västerbotten utgör regionala
utvecklingsnämnden inom Region Västerbotten kollektivtrafikmyndighet.

Beslutsunderlag

Förslag till Kollektivtrafik plan för Umeå kommun 2024-2027

Beredningsansvariga

Sara Nordström

Fredrik Forsell

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) och **Nils Seye Larsen (MP)** – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (Umeå Kommunföretag AB:s förslag).

Lena Andersson (M) med instämmande av **Lars Forsgren (SD)** och **Maria Lindvall (-) (L)** – Att anta Kollektivtrafikplan 2024-2027 med följande tillägg och ändringar:

s.3 Under rubriken *Sammanfattning*. Texttillägg efter sista meningen i första stycket: "Den av riksdagen beslutade sänkta reduktionsplikten från 1 januari 2024 minskar drivmedelskostnaderna med ca 5,5 miljoner kr/år för all inomkommunal kollektivtrafik i Umeå."

s.4 Vid rubrikerna *Just nu* och *I Närtid*. Stryk de två rubrikerna och de olika punkterna med åtgärder.

s.6 Under rubriken *Kollektivtrafikens långsiktiga betydelse för Umeås tillväxt*. Andra stycket. Stryk den första meningen, och ersätt med följande text: "En stor del av trafikplaneringen har syftat till att komma tillrätta med problemen med dålig luft i centrum. Sedan Umeå kommun antog Åtgärdsprogrammet för renare luft år 2007, så har luften år för år blivit bättre utmed Västra Esplanaden. År 2023 var det rekordlåga nivåer av kväveoxid i luften. För första gången på 20 år klarade Umeå kommun miljökvalitetsnormen för såväl koldioxid som partiklar. Luften kommer dessutom förbättras rejält, då Västra länken öppnas hösten 2024 och ringleden fullbordas. Bedömningen är att trafiken på Västra Esplanaden/Tegsbron – utan andra åtgärder – då kommer att minska med upp till 25 procent."

s.13 Under rubriken *Snabbare och enklare busstrafik i Umeå kommun*. Stryk det näst sista stycket på sidan.

Ändra den sista meningen på sidan till följande formulering:
"I syfte att minska körtiderna måste framkomligheten förbättras i **vissa delar** av kollektivtrafiksystemet."

Stryk därutöver de efterföljande punkterna på s. 14, samt stycket som inleds med "Under hösten 2022....".

Veronica Kerr (KD) – Bifall till Moderaternas tilläggsförslag på sida 3.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (Umeå Kommunföretag AB:s förslag) *mot* Lena Anderssons (M) m.fl. förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen bifaller tjänsteskrivelsens förslag (Umeå Kommunföretag AB:s förslag).

Reservation

Lena Andersson, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Beslutet ska skickas till

Kollektivtrafikmyndigheten vid Regionala utvecklingsnämnden Region Västerbotten (regionen@regionvasterbotten.se).

Fredrik Forsell Kollektivtrafikchef UKF

§ 65

Diarienum: KS-2024/00429

Svenska Kommun Försäkrings AB (SKFAB) : Täckning av solvenskapitalkrav baserat på årsbokslut 2023

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna inbetalning av ett ovillkorat aktieägartillskott om 8 448 663 kronor för täckande av solvenskapitalkrav i Svenska Kommun Försäkrings AB.

Ärendebeskrivning

Svenska Kommuns Försäkrings AB:s gällande aktieägaravtal stipulerar att varje delägarkommun ska bidra till att bolaget upprätthåller sitt solvenskapitalkrav. En avstämning av detta ska göras årligen på fastställt/reviderat årsbokslut. Motivet till detta förfarande vid beräkning av respektive delägares solvenskapital är dels att det finns ett aktuarieberäknat solvenskapitalkrav per balansdagen, dels att det finns en granskad och av bolagsstämman fastställd årsredovisning att utgå från. Solvenskvoten (kapitalbas/kapitalkrav) ska som lägst uppgå till 1,5 och därmed överstiga Finansinspektionens krav utefter regelverket Solvens II om absolut lägsta solvenskvot som är 1,0.

Utgångspunkten för beräkningen är dels det solvenskapitalkrav som bolaget har enligt årsbokslutet, dels det solvenskapital som respektive delägarkommun har att försvara avseende sin andel av bolagets solvenskapital. Denna andel ska beräknas utifrån delägarens egen andel av bolagets totala aktiekapital. I det fall en enskild delägarkommun inte försvarar sin andel ska denne fylla på sitt egna kapital genom ett ovillkorat aktieägartillskott. Tillskottet ska vara så stort att solvenskapitalet täcks. Aktieägartillskottet påverkar inte bolagets aktiekapital utifrån vad som är angivet i bolagsordningen.

En beräkning har gjorts utgående från bokslut 2023 där det av styrelsen fastställda solvenskapitalkravet uppgår till 244,4 mnkr. Beräkningen för respektive delägare samt vilka delägarkommuner som behöver göra ovillkorade aktieägartillskott där inbetalningen ska göras senast 2024-06-30 framgår av bilaga 1. Umeå kommun behöver lämna ett aktieägartillskott om 8 448 663 kronor.

Då kommunfullmäktige (2020-05-25 §96) godkänt aktieägaravtalet som innefattar skyldighet för delägarna att upprätthålla sitt solvenskapital bedöms kommunstyrelsen kunna besluta om inbetalning av aktieägartillskott. Undertecknat aktieägaravtal framgår av bilaga 2.

Inbetalningen påverkar inte årets resultat utan minskar rörelsekapitalet, vilket sannolikt innebär att kommunens låneskuld ökar med motsvarande belopp.

Beslutsunderlag

2024-04-18 Täckning av solvenskapitalkrav utskick till kommuner.
Bilaga 1. Avstämning solvenskapitalkrav per delägare 2023-12-31.
Bilaga 2. 2021-03-01 Undertecknat aktieägaravtal.
2024-04-22 Ovillkorat aktieägartillskott Umeå 8 448 663.

Beredningsansvariga

Anette Sjödin, controller

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Malin Blom
Anette Sjödin

§ 66

Diarienum: KS-2024/00023

Finans- och kraftrapport mars 2024

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna Finans- och kraftrapport mars 2024.

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport mars 2024

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsgång

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Olof Jansson

§ 67

Diarienum: KS-2024/00380

Årsredovisning: Stiftelsen Biståndsfonden 2023

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna årsredovisningen 2023 för Stiftelsen Biståndsfonden.

Ärendebeskrivning

Stiftelsen bedriver biståndsverksamhet i form av penninggåvor till personer och familjer som på grund av fysisk, psykisk eller social funktionsnedsättning har hamnat i akuta hjälpsituationer. Under året har man beviljat anslag 117 726 kr.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023

Beredningsansvariga

Seija Königsson, controller stadsledningskontoret

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Seija Königsson

§ 68

Diarienum: KS-2024/00381

Årsredovisning: Stiftelsen för stipendier vid Östra Gymnasiet 2023

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna årsredovisningen 2023 för Stiftelsen för stipendier vid Östra Gymnasiet.

Ärendebeskrivning

Stipendiekommittén i Maj Beskowgymnasiet beslutar vilka avgångselever som får stipendium enligt stiftelsens stadgar. Varje år sammanställs räkenskaperna till en årsredovisning som ska godkännas av kommunstyrelsen. Under året har det delats ut stipendier för 65 000 kr.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023

Beredningsansvariga

Seija Königsson, controller Stadsledningskontoret

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Seija Königsson

§ 69

Diarienum: KS-2023/00316

Yttrande kring Länsstyrelsens och Trafikverkets rapport "Holmöleden - Ett Regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling"

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att ställa sig bakom följande remissvar till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet gällande rapporten "Holmöleden - Ett Regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling"

Yttrande

År 2022 gav Regeringen via Infrastrukturdepartementet i uppdrag till Länsstyrelsen och Trafikverket att utvärdera hur förbindelserna till och från Holmön fungerat hittills och om de bör ändras för att ske på ett hållbart och effektivt sätt.

Som en del i uppdraget bidrog Umeå kommun med rapporten "Holmötrafiken – behov idag och imorgon. Nulägesbild och behovsanalys för Holmöns utveckling" (KS-2022/00145). Behovsanalysen klargör vilka transportbehov som finns på ön idag och inom en lämplig planeringshorisont, samt vad som är en rimlig servicenivå och hur den kan åstadkommas. Behovsanalysen har utgjort underlag för Länsstyrelsens och Trafikverkets utvärdering av trafiken.

I maj 2023 redovisade Länsstyrelsen och Trafikverket regeringsuppdraget genom slutrapporten "Holmöleden – Ett regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling". Umeå kommun redogjorde för sina synpunkter kring rapporten i en skrivelse till departementet (KS-2023/00316).

Umeå kommun vill med detta yttrande ta tillfället i akt att än en gång lämna synpunkter på rapporten.

Synpunkter

- Kommunen anser att nuvarande huvudmannaskap ska bestå utifrån slutsatserna i förhandlingsuppgörelsen från 2007. Detta grundas på flera aspekter: att trafikering sker mellan två kommuner, det av staten påtalade regionala intresset för friluftslivet, statens beslut om naturreservat, behoven för rennäringen, Holmöns strategiska läge och intresse utifrån Försvarmaktens perspektiv, samt det rekreativa värdet för kompetensförsörjningen i norra Sverige kopplat till den gröna omställningen.
- Kommunen anser att det efter över 65 år av ovilja, oklarheter och bristande respekt för de boende är hög tid för ett ansvarsutkrävande kopplat till huvudmannaskapet.
- Kommunen förordar alternativ C i rapporten "Holmötrafiken trafikeringsalternativ" i kombination med F vid svåra isförhållanden. Kommunen har förhoppningar om att Trafikverket snarast möjligt kallar samman en gemensam arbetsgrupp för att inleda planeringen av en ny färja.
- I arbetet med aktuellt regeringsuppdrag lyftes initialt behovet av att alla parter skulle försöka ompröva/omvärdera tidigare ställningstaganden för att hitta nya vägar framåt. Kommunen har i arbetet spelat in ett ansvarstagande för investeringarna i hamnanläggningen i Byviken kopplat till en ny färja enligt alternativ C. Detta handlar om en investering i storleksordningen 30–50 mnkr (inklusive eventuella stöd/bidrag). Några omprövade ställningstaganden från övriga parter har kommunen inte noterat.
- Vad gäller avgifter för att delfinansiera trafiken konstateras i rapporten "Holmöleden - Ett Regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling" att det behövs en ny förordning för att Trafikverket ska kunna avgiftsbelägga trafiken. Detta är samma slutsats som gjordes i förhandlingsuppgörelsen för 17 år sedan och är således ingen ny information att använda som argument för ett skifte i huvudmannaskapet.

Tillägg: beskrivning av rådande läge

Sedan Länsstyrelsens och Trafikverkets rapport redovisades i maj 2023 har ännu ett år passerat med oklarheter och brister i Holmötrafiken.

Problematiken i trafiken, som är som värst under vintermånaderna, började tidigt denna säsong – redan i november.

Under perioden 1 november – 31 december 2023 var 41 procent av dagarna påverkade av inställda turer, motsvarande 25 dagar där trafiken var helt eller delvis inställd.

Under perioden 1 januari – 8 april 2024 har 53 procent av dagarna påverkats av inställda turer, motsvarande hela 52 dagar med helt eller delvis inställd trafik. Ungefär en femtedel av antalet inställda dagar beror på Trafikverkets införda direktiv som säger att ersättningstrafik med helikopter eller svävare inte sätts in förrän efter fem vardagars stillestånd i trafiken. I praktiken innebär det perioder av isolering upp till 8–9 dagar.

Umeå kommun anser det vara helt orimligt att trafikeringen sker på ett sådant sätt att kommunens invånare isoleras och förvägras grundläggande och livsviktiga samhällsfunktioner samtidigt som godstransporter stryps. På grund av detta har Umeå kommun, för tredje året i rad, även denna vinter vidtagit nödgärder för att förhindra isolering och möjliggöra livsmedelstransporter till öns butik genom att bekosta extra helikopterturer samt stakning av skoterled och godstransporter via skoter.

På grund av att hamninfrastrukturen inte är anpassad efter nuvarande färjetrafik ställs dessutom flera turer in under övriga delar av året. Det innebär att boende på Holmön lever i en konstant osäkerhet huruvida trafiken går eller inte under stora delar av året, vilket omöjliggör en vardagsplanering och dagspendling för arbete och skola.

Umeå kommun vill med detta belysa den extremt besvärande situation som vi befinner oss i där även vi som kommun, på grund av den osäkra trafikeringen, inte har möjlighet att fullfölja delar av vårt kommunala uppdrag. Ett aktuellt exempel handlar om verkställande av biståndsbeslut inom hemtjänst för boende på ön som är i behov. Detta behov väntas dessutom växa de närmaste åren.

Umeå kommuns behovsanalys

I Umeå kommuns behovsanalys för Holmötrafiken konstateras att stabila och säkra kommunikationer till och från Holmön året runt är en nyckelfråga för Holmöns utveckling i alla aspekter, såväl befolkningstillväxt, ökad bebyggelse, näringslivsutveckling, service och samhällsviktig infrastruktur.

Rådande osäkerhet i trafiken och brist på ansvarsutkrävande gör att livskvaliteten påverkas mycket negativt för boende och verksamma på Holmön och att boende tvingas flytta till fastlandet då dagspendling året runt inte kan säkerställas. Trafiken gör också att Holmön inte når sin fulla potential som en stark och självklar destination i Västerbottens län.

Rapporten konstaterar också att dialog och samråd med berörda brustit under lång tid. Direktiv som tillförts trafiken har skapat en än mer ansträngd situation för boende och verksamma, med längre perioder av isolering, livsmedelstransporter som inte kan säkerställas och en ersättningstrafik som omöjliggör samhällsviktigt gods.

Umeå kommun vill därför i detta yttrande förtydliga, likt de slutsatser som sammanfattas i kommunens behovsanalys för Holmötrafiken, att det mest primära är att Holmötrafiken bedrivs på ett sätt som möjliggör en utveckling på ön, både vad gäller dagspendling, service, företagande och turism. Idag bedrivs trafiken på ett helt motsatt sätt, vilket går emot den intention som fanns i regeringsbeslutet från 2007 och som nuvarande trafikupplägg vilar på.

Umeå kommun välkomnar därför att dialogen kring en långsiktig lösning för Holmötrafiken återupptas snarast möjligt och att Trafikverket kallar samman en gemensam arbetsgrupp för att inleda planeringen av en ny färja.

Bakgrund

Regeringsuppdrag kring utvärdering av trafiken

I juni 2021 påtalade Umeå kommun om bristerna i Holmötrafiken till regeringen via en skrivelse, med uppmaning om att tillsätta en förhandlingsperson som ges i uppdrag att hitta en långsiktig och tillfredställande lösning på Holmöleden.

I oktober 2021 tillkallade dåvarande infrastrukturminister berörda parter till ett möte. I juli 2022 fick Länsstyrelsen Västerbotten och Trafikverket i uppdrag av regeringen att utvärdera hur förbindelserna till och från Holmön fungerat hittills och om de bör ändras för att ske på ett hållbart och effektivt sätt. Uppdraget resulterade i rapporten "Holmöleden – Ett regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling".

Regeringsbeslutet från 2007

Regeringen tog 2007-04-19 beslut om en hållbar långsiktig lösning för Holmöleden. Trafikverket (Vägverket) ska enligt beslutet vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa förbindelsen till och från Holmön. I förhandlingsuppgörelsen bestämdes vidare att kommunen, tillsammans med Länsstyrelsen Västerbotten och Region Västerbotten (Västerbottens läns landsting) ska bidra med en lika stor summa vardera inklusive eventuella EU-medel för nödvändiga investeringar.

Sedan förhandlingsuppgörelsen 2007 har ingen förfrågan om finansiering av åtgärder tillkommit Umeå kommun från huvudmannen. Beslutet klargjorde också att Umeå kommun skulle svara för frikort för året runt-befolkningen på Holmön när trafiken avgiftsbeläggs genom en särskild förordning. Ingen sådan förordning har införts och därigenom inte heller några avgifter.

I förhandlingsunderlaget till regeringsbeslutet 2007-04-19 anger förhandlingsperson Thage G. Peterson:

"Mina utgångspunkter och mål för förhandlingarna har varit att få till stånd en säker och långsiktig trafiklösning året runt efter över 50 år av oklarhet med trafiken till Holmön."

Umeå kommun konstaterar att det idag kan läggas till ytterligare 17 år i tidslinjen, vilket innebär 67 år av oklarheter med trafiken.

1980 - Naturresevat

Länsstyrelsen skickade 1979-12-07 en promemoria med förslag till bildande av naturresevat för delar av Holmöarna med angränsande vatten. I första meningen konstaterar Länsstyrelsen att Holmöarna är av regionalt intresse för friluftslivet. Sjöfartsverket har som en del av sitt yttrande 1980-02-18 angett följande:

"Slutligen måste betonas vikten av att färjeförbindelsen mellan fastlandet och Holmön förbättras. Detta är ett måste. Ävenså att en fast befolkning kan leva kvar på Holmön. Länsstyrelsen har, då den framtingat resevatsbildningen, påtagit sig ett stort ansvar härvidlag."

I kommunens yttrande 1980-08-18 anges följande:

"Utgångspunkt för kommunens yttrande är att Holmöarna utgör en stor och viktig naturresurs för såväl kommunen och länet som olika naturvårdande riksintressen. Så långt möjligt vill kommunen därför stödja olika åtgärder som syftar till att slå vakt om och för framtiden bevara Holmöarnas unika natur och dess djurliv."

Samtidigt måste emellertid kommunen också fortsätta sina strävanden att med olika insatser stödja och bevara förutsättningarna för en bofast befolkning på Holmöarna. Fiske och jord- och skogsbruk utgör sedan lång tid de näringar som dominerat. Under senare tid har även det rörliga friluftslivets ökade omfattning föranlett satsningar på Holmöarna, som i sin tur bildar underlag för öbornas sysselsättning. Dessa sysselsättningstillfällen måste värnas och om möjligt utvecklas.

Att öka Holmöarnas tillgänglighet så att fler människor kan ta del av öarnas rika naturliv är också i kommunens intresse. Därvid utgör en bofast befolkning många gånger en nödvändig förutsättning för att det skall kunna ske enkelt och i för naturskyddet lämpliga former.

Länsstyrelsen tog 1980-12-15 beslut om att inrätta naturreservatet. Beslutet överklagades och avgjordes slutligt genom regeringsbeslut 1983-09-15.

Övrig historik

I Vägverkets remissvar till Näringsdepartementet 2003-09-04 görs en genomgång av de beslut som fattats under perioden 1935–2003.

Beslutsunderlag

- Rapporten "Holmöleden - Ett Regeringsuppdrag avseende ledens funktion och utveckling", 2023-05-31
- Holmötrafiken omvärldsanalys
- Holmötrafiken trafikeringsalternativ
- Holmötrafiken - behov idag och imorgon. Nulägesbild och behovsanalys.
- Regeringsbeslut Näringsdepartementet 2007-04-19
- Vägverkets remissvar 2003-09-04 (DR30 2003:1515) till Regeringen Näringsdepartementet

Beredningsansvariga

Mikael Brändström, Utvecklingsdirektör

Jennie Bergvall Kalén, Utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Särskilt uttalande

Bore Sköld (V) deltar inte i beslutet.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Regeringens landsbygds- och infrastrukturdepartement

§ 70

Diarienum: KS-2024/00223

Svar på remiss: Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna remissvaret till remissen "Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – en nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3).

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått betänkandet SOU 2024:3 för yttrandet. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag till en nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige med fokus på överföringen av judisk kultur och jiddisch till yngre och framtida generationer.

Umeå kommun tillstyrker utredningens förslag:

- inom fokusområdet trygghet och öppenhet för att judar i Sverige kan leva öppet, tryggt och säkert
- inom fokusområdet judiskt liv för att det ska finnas goda möjligheter att leva ett judiskt liv och att överföra judisk kultur och traditioner till barn och unga
- inom fokusområdet kunskap, utbildning och forskning för att det ska finnas kunskap, utbildning och forskning om judiskt liv och judiska studier
- inom fokusområdet judisk kultur och kulturarv för att synliggöra svensk-judiskt kulturarv mer i det svenska samhället
- inom jiddisch så att det offentligas arbete med jiddisch är relevant och framåtsyftande.

Umeå kommun välkomnar förslaget till nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige och anser att de föreslagna åtgärderna bidrar till att

säkerställa judars tillgång till mänskliga rättigheter samt ett förbättrat liv i Sverige.

Beslutsunderlag

Remissvar till betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer - nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Remiss Ett starkt judiskt liv för framtida generationer - nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Beredningsansvariga

Aino Dahl, minoritetssamordnare, Strategisk utveckling, Umeå kommun
Klara Lundgren, minoritetssamordnare, Strategisk utveckling, Umeå kommun

Seth Åberg, strategisk utvecklare, Strategisk utveckling, Umeå kommun

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Kulturdepartementet, Regeringskansliet

§ 71

Diarienum: KS-2024/00247

Svar på remiss: Ut ur utsatthet SOU 2023:97 och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras SOU 2023:98

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att lämna yttrande i enlighet med Individ- och familjenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på SOU 2023:97 Ut ur utsatthet och SOU 2023:98 Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras. Individ- och familjenämnden har vid sammanträde 2024-04-24 antagit ett yttrande (IFN-2024/00098).

Beslutsunderlag

Remissen

Individ- och familjenämndens yttrande Dnr: IFN-2024/00098

Beredningsansvariga

Lena Bolin, stöd och omsorg

Linda Gustafsson, strategisk utveckling

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Beslut inklusive individ- och familjenämndens yttrande skickas till

a.remissvar@regeringskansliet.se

frida.hansson@regeringskansliet.se

§ 72

Diarienum: KS-2024/00266

Svar på remiss: Lagrådsremiss Skärpta krav i sfi

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge svar på remiss enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått rubricerad remiss för yttrande. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig. Stadsledningskontoret ställer sig bakom yttrandet.

Yttrande

Umeå kommun betonar inledningsvis vikten av kontinuerlig utveckling inom utbildningsväsendet och noterar vissa förstärkningar i lagrådsremissen som förväntas gynna både huvudmännen och individerna på lång sikt. Det är emellertid av stor betydelse att uppmärksamma den stora variationen inom sfi-elevgruppen, som sträcker sig över olika utbildningsbakgrunder, förmågor och möjligheter. Utöver detta har kommunerna varierande förutsättningar, från små till stora kommuner, med olika hinder. De komplexa skillnaderna utgör utmaningar när man försöker etablera generella regler för hela elevgruppen, vilket även framkommer i tidigare remissvar. Umeå kommuns synpunkter på förslagen:

- Kap.6.4 Rätten till sfi ska gälla i tre år Positiva aspekter:

Det konstateras att införandet av en tidsbegränsning är positivt för att skapa tydlighet både för elever och huvudmän. Detta anses gynnsamt för uppföljningen av utbildningen. Utmaningar och saknade aspekter: Umeå kommun framhåller problematisering av skillnaderna mellan heltidsstuderande och de som kombinerar sfi med andra aktiviteter, är

föräldralediga eller gör avbrott. Tre år upplevs som otillräckligt för vissa elevgrupper och behovet av tydliga förhållningsregler till dispenser kommer att krävas. Tidsbegränsningen kräver att sfi måste få högre status i individens planering även hos andra myndigheter. Integrering av sfi i andra aktiviteter såsom arbetslivsinsatser, praktik, tillfälliga arbeten eller andra utbildningar kan påverka elevernas möjligheter att nå kursmålen. Umeå kommun anser att regeringens förslag inte tillräcklig tar hänsyn till detta vid en tidsbegränsning på tre år för sfi. Förslaget om tidsbegränsningen på fyra år, som utredningen framhåller, anses vara mer rimligt och ger därmed större utrymme för individanpassning. Utredningen förslår även att möjligheten till förlängning kan ges ett år i taget vilket Umeå kommun anser skulle kunna innebära mindre administration och längre planeringshorisonter. Mycket ansvar läggs på varje enskild huvudman att bedöma eventuell förlängning av sfi-tiden. Detta kan skapa betydande tolkningsskillnader mellan kommuner, vilket problematiseras som olikvärdighet i systemet.

- **Kap.8 Ikraftträdande-och övergångsbestämmelser**

Umeå kommun stöder förslaget om att de som började sfi före den 1 januari 2025 ska ha rätt att delta i utbildningen fram till den 31 december 2027. Det förenklar administrationen att dessa individer inte behöver specificerade startdatum i studieplanen utan får samma tidsram som övriga. Dock finns en risk att bedömningen av förutsättningar för studier, inklusive förlängningstider, kan variera mellan olika huvudmän i landet. Det blir viktigt att de som påbörjade sina sfi-studier före ikraftträdandet ges möjlighet att avsluta sfi och inte planeras över till andra aktiviteter av andra myndigheter.

- **Umeå kommuns övriga sammanfattande synpunkter:**

Umeå kommun påpekar att vissa förslag ökar administrationen och därmed kostnaderna, vilket bedöms vara mer än de beräkningar som presenteras under konsekvenser i utkastet (s.53). Konsekvensutredningen antyder även att förslagen kan leda till ökad elevkapacitet och fler undervisningstimmar per vecka inom sfi, vilket förväntas belasta utbildningsverksamheten ytterligare. Umeå kommun understryker behovet av ett harmoniserat systemstöd för överlämningar av studieplaner mellan huvudmän, något som också Helsingborg har påtalat. För närvarande saknas ett sådant stöd,

vilket innebär att det inte finns någon möjlighet att söka upp andra huvudmän för överlämning utan att den nya huvudmannen aktivt begär dessa uppgifter. Utan systemstöd kan en sfi-elev påbörja en ny treårsperiod hos en annan huvudman utan att den tidigare huvudmannen är medveten om det. Umeå kommun ställer sig frågande till vad som händer om en person tagit sig igenom 3 år av sfi och inte kan svenska. Detta blir sannolikt det huvudsakliga hindret för att komma ut i arbete. Vad ska det offentliga erbjuda för aktivitet? Vilket ansvar faller på kommunerna? Hur påverkar det Arbetsförmedlingens utbildningsplikt? Slutligen uppmanar Umeå kommun regeringen att fortsätta arbeta med att förbättra lärare och rektorers förutsättningar för att erbjuda högkvalitativ undervisning inom sfi. Kommunen betonar att de mest relevanta förslagen redan har presenterats i KLIVA-utredningen, såsom högre krav på lärarbehörighet (där endast 30 hp svenska som andraspråk krävs idag) och ökat fokus på systematiskt kvalitetsarbete inom sfi. I en regelstyrd miljö med olika aktörer är det svårt för huvudmännen att ha kontroll och följa upp kvaliteten på sfi-undervisningen, vilket kräver mer stöd från exempelvis Skolverket och Skolinspektionen. En översyn av hur statistik för sfi samlas in behövs också, då nuvarande statistik är trubbig och används på olika sätt runtom i landet.

Beslutsunderlag

Remissen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2024-04-24, § 37.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M) – Avslag till det tillägg som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gjorde på sitt sammanträde: *Vi ställer oss frågande till vad som händer om en person tagit sig igenom 3 år av sfi och inte kan svenska. Detta blir sannolikt det huvudsakliga hindret för att komma ut i arbete. Vad ska det offentliga erbjuda för aktivitet? Vilket ansvar faller på kommunerna? Hur påverkar det Arbetsförmedlingens utbildningsplikt?*

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot Anders Ågrens (M) förslag.
Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se
rasmus.lukk@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer U2024/00641

§ 73

Diarienum: KS-2024/00317

Svar på remiss: Delbetänkandet Nya regler om cybersäkerhet, SOU 2024:18

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att yttra sig i enlighet med förslaget.

Ärendebeskrivning

Europaparlamentet och rådet antog den 14 december 2022 två nya EU-direktiv, NIS2-direktivet och CER-direktivet. Regeringen beslutade den 23 februari 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att föreslå de anpassningar av svensk rätt som är nödvändiga för att EU:s direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (NIS2-direktivet) och EU:s direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet) ska kunna genomföras. Utredningen redovisar i detta delbetänkande förslag om införlivning av NIS2-direktivet och kommer att i sitt slutbetänkande i september 2024 att lämna förslag om införlivning av CER-direktivet.

Yttrande

Umeå kommun ser positivt på att lagstiftning och gemensamma strukturer inom EU följer utvecklingen gällande säkerhetspolitiskt läge och brottslighet och ser även positivt på utredningens förslag om att kommuner och dess verksamhet i sin helhet uttryckligen ska omfattas av lagstiftningen.

Umeå kommun bedömer att utredningens förslag kommer att kräva en markant ambitionsökning av kommunens informationssäkerhetsarbete som medför ökade kostnader för både personalresurser och tekniska lösningar. Kunskapsnivån både hos medarbetare och beslutsfattare behöver höjas. Det råder kompetensbrist inom IT- och

informationssäkerhetsområdet i samhället idag och ökade lagkrav på området kommer innebära ännu högre konkurrens om befintlig kompetens vilket riskerar att drabba offentlig sektor i stor utsträckning.

Umeå kommun ser ett behov av att snarast möjligt få tillgång till de föreskrifter med förtydliganden som ska tas fram av regeringen/utpekad myndighet. Föreskrifterna ska enligt förslaget offentliggöras den 18 oktober 2024 vilket ger kommunen kort tid att identifiera och genomföra alla nödvändiga kompletteringar av informationssäkerhetsarbetet i tid till lagens ikraftträdande.

Umeå kommun tolkar förslaget som att kommunal hälso- och sjukvårdsverksamhet har att beakta såväl MSB:s som IVO:s föreskrifter vilket kan leda till att de olika föreskrifterna avser att reglera samma förhållande. Detta riskerar att försvåra kommunens möjlighet att bedriva en gemensam och likvärdig riskhantering inom kommunens alla verksamheter. Samma risk föreligger baserat på förutsättningarna att kommunen omfattas av två tillsynsmyndigheter vilket ställer höga krav på samordning och gränsdragning av tillsynsmyndigheternas arbete. Umeå Kommun delar därför utredningens synpunkt om att det bör tas fram en gemensam föreskrift med grundkrav som gäller oberoende av sektor.

Kommentarer till föreslagna lagkrav:

3 kap. Riskhanteringsåtgärder och incidentrapportering

1§ Riskhanteringsåtgärder

I förslaget anges att riskhanteringsåtgärder ska vara proportionella till risken. Kommunens olika verksamheter delar ofta informationssystem, men konsekvenserna av en risk kan skilja sig åt beroende på om en verksamhet är samhällsviktig eller inte och därmed värderas och hanteras olika mellan verksamheter, då varje nämnd är riskägare för sin information och beslutar om åtgärder. I förslaget framgår inget stöd för hur riskanalyser i praktiken ska gå till, till exempel hur risker ska utvärderas och vad som anses vara proportionell åtgärd i förhållande till identifierad risk. Umeå Kommun anser att det skulle hjälpa kommunerna att bedriva ett likartat riskhanteringsarbete om en gemensam riskhanteringsmodell tas fram,

vilket även skulle bidra till en mer likvärdig kravställning gentemot systemleverantörer mellan kommunerna.

För att ha förutsättningar att implementera de åtgärder som krävs på kommunen ser Umeå Kommun ett behov av att tydliga föreskrifter offentliggörs som medför en skälig tid för införande innan lagens ikraftträdande.

2§ Systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Umeå Kommun anser att kravet att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete lämnar stort tolkningsutrymme och det är otydligt vad som i praktiken förväntas av ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete. Det bör förtydligas och konkretiseras vad minimikravet är för en kommun så att kravefterlevnad blir enklare att följa upp.

3§ Utbildning

Umeå Kommun anser att kravet på utbildning i riskhanteringsåtgärder bör kompletteras med krav på utbildning i informationssäkerhetsarbete. Krav på utbildningens omfattning och innehåll bör tydliggöras för att göra det tydligt vad som förväntas. Kravet på utbildning av ledning i en kommun gäller enligt förslaget kommunstyrelsen men bör rimligen även omfatta samtliga nämnder och förvaltningarnas ledningsgrupper. Det är önskvärt med ett standardiserat utbildningsupplägg för kommuner.

4§ Incidenter

Fram till att föreskrifterna finns tillgängliga är det för närvarande otydligt vad som i praktiken utgör en betydande incident.

Beslutsunderlag

Remiss NIS2 SOU 2024_18 240306 00496 VR

Nya regler om cybersäkerhet SOU 2024_18

Beredningsansvariga

Hanna Öberg, informationssäkerhetssamordnare, Stadsledningskontoret.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

fo.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till

visnja.raguz@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer Fö2024/00496 och remissinstansens namn

Tekniska nämnden, Umeå Kommun

Avd. Samhällsskydd och beredskap, Stadsledningskontoret, Umeå kommun

§ 74

Diarienum: KS-2024/00284

Svar på remiss av SOU 2023:79 Arbetsrätten under krig och krigsfara

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande enligt tjänsteskrivelse.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknadsdepartementet har i en remiss bjudit in Umeå kommun att lämna synpunkter på betänkandet Arbetsrätten under krig och krigsfara (SOU 2023:79).

Sammanfattning

- Umeå kommun tillstyrker utredningens förslag med tillägg och synpunkter som följer av yttrandet. Umeå kommun har valt att lämna synpunkter på de delar som bedöms viktigast att belysa.
- Utredningens förslag ger inte tillräckligt goda förutsättningar för arbetsgivare att i fredstid planera för att bedriva en stark och uthållig totalförsvarsviktig verksamhet. Otillräckliga regler i fredstid skapar sämre planeringsförutsättningar och begränsar handlingsförmågan vid höjd beredskap. Förslaget till ny arbetsrättslig beredskapslag lämnar avgörande frågor till arbetsmarknadens parter samt föreslår bemyndiganden till regeringen att under höjd beredskap anpassa arbetsrätten utifrån behov som utredaren bedömer är svåra att förutse i fredstid. Även hur totalförsvarets behov ska beaktas i arbetsmiljöarbetet under höjd beredskap lämnas obesvarat av utredaren.
- Det är rimligt att nödvändiga arbetsrättsliga beredskapsregler är reglerade i lag och förberedda i fredstid i högre utsträckning än utredningen föreslår. Allmänt kända nationella regler bedöms ha en demokratisk legitimitet och möjligt minska tvister. Det kan påverka försvarsviljan positivt.

- Nödvändiga regler i beredskapslagen är exempelvis en speciell tidsbegränsad anställningsform, anpassning av fler ledighetslagar, anpassning av förhandlings- och informationsskyldigheter i medbestämmandelagen och anställningsskyddslagen, anpassning av dygnsvilobestämmelserna i arbetstidslagen och förtydligande av vilka anpassningar av arbetsmiljöns beskaffenhet som är tillåtna utifrån totalförsvarets behov.
- Umeå kommun tillstyrker utredningens förslag om elektroniska underskrifter vid ingående och uppsägning av kollektivavtal.
- Umeå kommun delar inte utredningens bedömning av konsekvenser för kommuner och arbetsgivare.

Bakgrund

För situationer när Sverige kommer i krig, är i krigsfara eller det råder sådan utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige är eller har varit i krig eller krigsfara (extraordinära förhållanden), finns det särskilda bestämmelser i den arbetsrättsliga beredskapslagstiftningen där den arbetsrättsliga beredskapslagen (1987:1262) ingår. Reglerna träder automatiskt i kraft om Sverige kommer i krig. Regeringen kan även besluta att aktivera reglerna när det råder skärpt beredskap.

Totalförsvaret har genomgått betydande förändringar sedan 1980-talet då beredskapslagen utformades. Det finns därför behov att se över hur väl befintliga bestämmelse i arbetslivet fyller sin funktion att stärka totalförsvaret. Även arbetslivet och arbetsrätten har genomgått stora förändringar de senaste decennierna. Flera lagar har tillkommit och Sverige har anslutit sig till EU, vilket har haft stor påverkan på arbetsrätten. Arbetsmarknadsdepartementet gav 2022 en särskild utredare i uppdrag att föreslå en justerad arbetsrättslig beredskapslagstiftning samt se över behov av justeringar i andra arbetsrättsliga lagar för att stärka beredskapen i arbetslivet. I utredningen har även ingått att se över skriftlighetskravet vid ingående och uppsägning av kollektivavtal utifrån möjligheten att hantera det med elektroniska underskrifter. I uppdraget har även ingått att göra konsekvensbeskrivningar av hela utredningens förslag. I det ingår bland annat administrativa, organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser för kommuner.

Utredningens förslag

Utredningen har kartlagt och analyserat totalförsvarets behov utifrån intresset av ett starkt totalförsvaret. Arbetsmarknaden måste snabbt kunna ställa om och anpassas utifrån rådande förhållanden. För totalförsvarets skull måste det vara möjligt:

- att undvika stridsåtgärder, arbetstvister och förhandlingar som försenar produktionen av varor, tjänster och upprätthållandet av samhällsviktig verksamhet
- för arbetsgivare att enkelt och snabbt kunna anställa och säga upp personal
- för arbetsgivare att kunna begränsa ledigheter och
- att det är möjligt att anpassa kraven för vissa arbetsmiljöfaktorer och öka arbetstidsuttaget.

Utredningen är omfattande och innebär kartläggning, analys och förslag till justeringar i en rad arbetsrättsliga lagar. Utredningen föreslår blanda annat:

- En ny arbetsrättslig beredskapslag med förbättrad användarvänlighet.
- Bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter under krig, krigsfara och extraordinära förhållanden. Bland annat möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om förbud mot stridsåtgärder på arbetsmarknaden om en öppen arbetskonflikt hotar att skada totalförsvaret.
- Anpassningar i bland annat medbestämmandelagen, förtroendemannalagen, anställningsskyddslagen, några ledighetslagar inklusive semesterlagen samt anpassningar i arbetsmiljölagen och arbetstidslagen.

Utredningen har bedömt att förslagen inte får några särskilda administrativa, organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner utöver i deras egenskaper av att vara arbetsgivare. Som arbetsgivare bedömer utredningen att förslagen förbättrar arbetsgivarna förutsättningar att planera för och bedriva en uthållig totalförsvarsviktig verksamhet i krig, krigsfara och extraordinära förhållanden.

Yttrande på betänkandet

Umeå kommun delar utredningens bedömning av vad arbetsmarknaden behöver för att snabbt kunna ställa om och upprätthålla ett starkt totalförsvaret under krig, krigsfara och extraordinära förhållanden. Däremot finns tveksamhet till om utredningens förslag på arbetsrättsliga beredskapsregler i fredstid svarar upp mot totalförsvarets behov som identifierats i utredningen.

Det läggs ett stort ansvar på arbetsmarknadens parter att i fredstid teckna kollektivavtal som ska hantera viktiga arbetsrättsliga förutsättningar som ska gälla vid krig, krigsfara och extraordinära förhållanden. Utredningens förslag till beredskapslag utgör inte ett tillräckligt underlag för parterna att förhandla kollektivavtal utifrån, och lagen är inte ett tillräckligt "golv" på arbetsplatser där kollektivavtal saknas. Det är positivt att utredaren föreslår bemyndiganden till regeringen att kunna anpassa arbetsrätten vid behov, dessa skapar dock inte tillräckliga planeringsförutsättningar i fredstid och begränsar handlingsförmågan vid höjd beredskap innan regeringen hunnit fattat beslut. Umeå kommun är tveksamma till om arbetsmarknadensparter kommer att kunna enas om de regelförutsättningar som krävs för att svara mot totalförsvarets behov på bästa sätt och som skapar förutsägbarhet och handlingsberedskap i fredstid samt även förutsättningar för effektiv återgång till normalläge. Detta även om parterna genom överläggningar med myndighet får en god och gemensam syn på totalförsvarets behov. I den mån parterna skulle enas är en farhåga för Umeå kommun att förutsättningen för arbetsrättsliga regler som svarar mot totalförsvarets behov skulle bli till en hög kostnad för arbetsgivarna. Kostnader som drabbar kommunerna i händelse av att beredskapsavtalen måste tillämpas.

Umeå kommun anser inte att utredningens förslag på regelstruktur är det mest lämpliga sättet att skapa arbetsrättslig beredskap på svensk arbetsmarknad. Totalförsvarets behov som utredaren identifierat handlar om väsentliga utvidgningar av arbetsgivarens arbetsledningsrätt på bekostnad av individuella och kollektiva rättigheter. Det finns inga garantier för att befintliga beredskapsavtal som bygger på befintlig beredskapslag kommer att finnas kvar och se likadana ut när de omförhandlas utifrån ny lagstiftning. Kollektivavtal är därtill uppsägningsbara vilket skapar sårbarhet. Beredskapsavtalen kommer

dessutom att se olika ut i olika sektorer på arbetsmarknaden, vilket kan vara en nackdel vid höjd beredskap där det kan bli många rockader av människor för att få rätt person på rätt plats utifrån pliktregler och för att möta totalförsvarets behov. Det är rimligt att nödvändiga arbetsrättsliga beredskapsregler är lika över hela arbetsmarknaden genom att de är reglerade i lag när arbetsgivare ska arbeta för att trygga Sveriges säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Umeå kommun delar utredarens uppfattning att arbetssituationen på många arbetsplatser kan bli ansträngd och att detta tillsammans med tillämpningen av tidigare oprövade beredskapsregler kan leda till många arbetsrättsliga tvister. Bedömningen från Umeå kommun är att tydligare beredskapsregler i lag skulle öka möjligheten till förberedelse och kännedom om vilka rättigheter och skyldigheter som råder vid krig, krigsfara och extraordinära förhållanden såväl för enskild, arbetsgivare, parter och skyddsombud. Allmänt kända nationella regler skulle ha en demokratisk legitimitet och möjligt minska tvister. Umeå kommun värnar den svenska modellen i fredstid men ser farhågan att lagstiftaren ska lägga för stora förväntningar på parterna att lösa avgörande arbetsrättsliga beredskapsfrågor i fredstid att gälla i händelse av krig, krigsfara och extraordinära förhållanden.

Umeå kommun skulle se att fler frågor regleras i beredskapslagen och att det skulle ge legitimitet till den arbetsrätt som ska svara mot totalförsvarets behov. Bedömningen är att det är positivt för försvarsviljan när rättigheter och skyldigheter vid höjd beredskap är tydliga på svensk arbetsmarknad. Tydlighet skapar förutsättningar för den enskilde, arbetsgivare och organisationer tillsammans fokusera på det gemensamma målet att försvara Sverige. Förutsättningarna för arbetsmarknadens parter att göra anpassningar ökar om beredskapslagen är tillräckligt tydlig i fredstid.

Umeå kommun vill särskilt lyfta ställningstaganden som vi instämmer och andra som vi motsätter oss i utredningsförslaget.

Beredskapslag

Umeå kommun instämmer att beredskapsreglerna bör samlas i en egen lag. Konstruktionen i sig som lagstiftaren föreslår gör den enklare och mer användarvänlig. Det tillstyrks att det ska gå att göra undantag från lagen genom kollektivavtal.

Medbestämmandelagen

Umeå kommun ställer sig tveksam till om utredningens förslag på förändringar i av arbetsgivarens primära förhandlingsskyldighet inför beslut eller åtgärd enligt medbestämmandelagen innebär en förenkling i praktiken. Även om utredaren föreslår att arbetsgivaren ska kunna fatta och verkställa beslut utan att ha förhandlat först (om det krävs för att trygga totalförsvaret) kvarstår förhandlingsskyldigheten så snart förhållandena tillåter. Det gör att arbetsgivaren snabbt kan fatta beslut som är nödvändiga för att inte skada totalförsvaret men det minskar inte tiden och arbetsinsatserna som behöver läggas på förberedelse, genomförande och efterarbete av förhandling. Vad det reella inflytande blir för fackliga av att förhandla efter att arbetsgivaren fattat beslut eller genomfört åtgärd ställer vi oss också frågande till. Arbetsgivarens bedömning kan därtill tvistas på i efterhand. Utredningens förslag förutsätter även att parterna kan komma i kontakt med varandra och kommunicera på likartat sätt som i fredstid. Umeå kommun ser att den normala samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer kan bli svår att upprätthålla under stora samhällsstörningar. Därtill ska tilläggas att kommunerna har ett stort antal arbetstagarorganisationer att fullgöra skyldigheter gentemot.

Utredningens förslag på anpassning av 16 § MBL tillstyrks, det är bra att det är tydligt att förhandling ska hållas så snart det kan ske.

Umeå kommun anser att det är bra att arbetsgivaren för att inte skada totalförsvaret får kräva att arbete utförs enligt arbetsgivarens mening under tvisten, utan hinder av § 34.

Anpassningar i anställningsskyddslagen

Umeå kommun instämmer inte i utredningen bedömning att möjligheten till tidsbegränsade anställningar i det fredstida regelverket är tillräckligt och lämpligt även vid krig, krigsfara och extraordinära förhållanden. Umeå

kommun är tveksamma till om särskild visstidsanställning fyller arbetsgivarnas behov av att snabbt kunna anställa och säga upp personal för att stärka totalförsvaret. Särskild visstidsanställning har en speciell och komplex beräkning av anställningstid och snabbt intjänade av företrädesrätt och övergång till tillsvidareanställning. Umeå kommun tycker att det hade varit bättre att det i beredskapslagen införs en egen visstidsanställning som bara tillämpas vid höjd beredskap och att anställningsskyddet för visstidsanställningen balanseras på ett sätt som är rimligt utifrån att anställningen tillkommer med syfte att stärka totalförsvaret under krig eller skärpt beredskap. Farhågan med utredningens förslag att tillämpa särskild visstidsanställning vid höjd beredskap är att arbetsgivaren under krig, och eller i efterarbetet att återställa verksamheten till normalläge, står med långa och kostsamma processer för att anpassa personalstyrkan. Anpassningarna i 7 och 22 §§ LAS som utredningen föreslår gör inte att arbetsgivare på ett mer effektivt sätt kommer att kunna minska personalstyrkan när beredskapslagen är aktiverad. Umeå kommun tillstyrker dock förslaget att totalförsvarets behov ska vägas in vid bedömning om det är skäligt att kräva att arbetsgivaren ska bereda fortsatt arbete eller om arbetstagaren har tillräckliga kvalifikationer för fortsatt arbete.

Förslaget att arbetsgivaren inte ska vara skyldig att erbjuda anställning till personer som intjänat företrädesrätt då det riskerar att fördröja personalförsörjningen tillstyrks.

Umeå kommun delar utredarens slutsats att arbetsgivarens omfattande informationsskyldighet som gäller under normala förhållanden bör begränsas i händelse av höjd beredskap. Men vi ställer oss tveksamma till utredningens bedömning om hur betungande informationsplikterna är och därmed vilka uppsättningar som kan vara rimliga när beredskapsreglerna är aktiverade. Anställningsinformation enligt 6c, information om lediga anställningar, information om sammanlagd anställningstid och skyldigheten att skriftligen besvara en förfrågan om annan anställningsform eller höjd sysselsättningsgrad bygger i fredstid på digital information i olika digitala HR-system. Om systemen skulle vara otillgängliga eller inte fungera som normalt så skulle det vara administrativt och organisatoriskt betungande att upprätthålla dessa informationsplikter under skadeståndsansvar. Det

ligger i arbetsgivarens intresse att säkerställa att arbetstagare har viss information för att anställningsförhållandet ska fungera. Frågan är om informationskyldigheterna skulle kunna begränsas mer än vad utredningen föreslår för att frigöra mer resurser i händelse av krig, krigsfara eller extraordinära förhållanden.

Anpassningar i ledighetslagar

Umeå kommun instämmer med utredarens bedömning att individens rätt till ledighet behöver vägas mot totalförsvarets behov i händelse av krig, krigsfara och extraordinära förhållanden. Utredningens förslag att begränsa rätten till ledighet för studier, SFI samt vissa föreningsuppdrag inom skolan tillstyrks. Vi motsätter oss bedömningen att rätten till ledighet enligt andra lagar inte behöver regleras i beredskapslagen i fredstid. Umeå kommun ser att regelverket blir otydligt och svårtillämpat när vissa ledighetslagar begränsas i beredskapslagen medan andra ska anpassas av regeringen vid behov. Det minskar planeringsförutsättningarna och förutsägbarheten för arbetsgivare, den enskilde och parterna. Att avvakta regeringsbeslut kommer också att innebära en fördröjning i handlingsförmågan. Det kan leda till att behoven i sig inte längre är aktuella när beslutet är taget.

Förslaget att det ska vara möjligt att begränsa antalet semesterdagar, att och att arbetsgivaren kan underrätta arbetstagaren om semesterförläggningen senare än i fredstid tillstyrks.

Umeå kommun anser att det i beredskapslagen bör regleras att arbetsgivaren har möjlighet att avbryta tjänstledighet som tillkommit genom överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare och som inte bygger på rätt till ledighet i lag eller kollektivavtal.

Skriftlighetskravet i medbestämmandelagen

Umeå kommun ser väldigt positivt på ett förtydligande i medbestämmandelagen om att avancerade elektroniska underskrifter kan användas för att underteckna kollektivavtal och justera protokoll. Det skapar flexibilitet och sparar tid både i tid av fred och krig. Elektroniska underskrifter möjliggör att snabbt anpassa arbetsrätten och bedriva partsarbete.

Arbetsmiljölagstiftningen

Umeå kommun anser att det är rimligt att det fortsätter att vara förtydligt att arbetsmiljöns beskaffenhet ska tillämpas med beaktande av totalförsvarets behov. Vi noterar utredarens utgångspunkt att det är Arbetsmiljöverket och övriga myndigheter som i fredstid ska ta fram exempelvis allmänna råd för hur arbetsgivare ska väga in totalförsvarets behov i arbetsmiljöarbetet. En farhåga om myndigheterna inte kommer att fylla detta behov är att ansvaret landar på enskilda arbetsgivare att tolka och bedöma komplexa arbetsmiljöfrågor som arbetsgivaren inte vet hur man förväntas ta ansvar för. Det skulle lägga en stor press på arbetsgivarna att under straffansvar försöka hantera komplexa arbetsmiljöfrågor som kan uppstå under höjd beredskap, till exempel frågor likt rekommenderad skyddsutrustning vid arbete med konstaterat smittade under covid-19-pandemin. Oklarheter sätter stor press på samverkansarbetet med skyddsombud och fackliga företrädare.

Umeå kommun ställer sig frågande om det inte vid krig, krigsfara eller extraordinära händelser borde vara möjligt att sysselsätta minderåriga från 16 år på ett annat sätt än i fredstid. Umeå kommun noterar att den allmänna tjänsteplikten gäller från 16 år.

Arbetstidslagen

Vi tillstyrker utredarens förslag om att öka den genomsnittliga arbetstiden. Vi motsätter oss att dygnsviloreglerna ska tillämpas på samma sätt som i fredstid eller lämnas att hanteras av arbetsmarknadens parter. Vid krig, krigsfara eller extraordinära förhållanden borde undantag till dygnsviloreglerna framgå av lag.

Konsekvenser för arbetsgivare och kommuner

Umeå kommun delar inte utredningens bedömning av konsekvenser för kommuner och arbetsgivare. Förslaget på ny beredskapslag saknar vissa regleringar som bedöms vara viktiga för arbetsgivare i händelse av krig, krigsfara eller extraordinära förhållanden. Utredningens förslag är att arbetsmarknadens parter ska teckna kollektivavtal, beredskapsavtal. Umeå kommun ser framför sig att parterna kommer att svårt att ingå sådana avtal utan att det förenas med höga ersättningar för arbetstagare som får sina individuella rättigheter inskränkta i händelse en höjd beredskap. Vid

tillämpning av reglerna, så kommer dessa kostnader att drabba kommunerna. Utredningen bedömer att kostnaden för arbetsmarknadens parter att förhandla beredskapsavtal är av engångskaraktär. För arbetsgivarna som ska tillämpa beredskapsavtal så bli kostnaden löpande under hela perioden då beredskapsreglerna är aktiverade. Kostnaderna för tvisteförhandlingar, arbetsbristprocesser och andra effekter av vad Umeå kommun menar är risken med otillräcklig lagstiftning, kommer att drabba kommunerna under lång tid efter återgång till normalläge. En annan risk med att adekvata regler för Sveriges totalförsvaret blir upp till parterna är att reglernas legitimitet blir svagare och att försvarsviljan påverkas negativt.

Konsekvensen av elektronisk signering vid ingående och uppsägning av kollektivavtal bedömer Umeå kommun däremot kommer underlätta den administrativa hanteringen och effektiviserar partsarbetet i fredstid och under höjd beredskap.

Förslag till yttrande tar tagits fram av Förhandling- och arbetsrätt i samråd med Samhällsskydd- och beredskap, Stadsledningskontoret.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Arbetsrätten under krig och krigsfara (SOU 2023:79)

Remissmissiv

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist

Charlotta Niemi

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet senast den 4 juni 2024.

a.remissvar@regeringskansliet.se

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Sammanträdesprotokoll
2024-05-14

---

a.arm@regeringskansliet.se. Ange diarienummer A2023/01565 och remissinstansens namn

§ 75

Diarienum: KS-2024/00414

Kommunstyrelsen - Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2023

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder inom förvaltningen 2023 samt framtagna förslag till prioriterade områden.

Ärendebeskrivning

Det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter ska årligen följas upp. Den årliga uppföljningen görs för att säkerställa ett väl fungerande arbetssätt och identifiera utvecklingsområden. Uppföljningen sker från arbetsplatsnivå till kommunövergripande nivå och resultatet för underliggande nivåer läggs ihop för att kunna identifiera och sätta in insatser på den nivå det bedöms mest lämpligt.

Stadsledningskontorets uppföljning visar på att arbetet i stort fungerar väl men samtidigt vad förvaltningen måste fortsätta prioritera framåt, både i arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder.

Beslutsunderlag

Rapport årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder 2023

Beredningsansvariga

Katarina Johansson, HR-strateg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Katarina Johansson

SLK:s ledningsgrupp

§ 76

Diarienum: KS-2024/00432

Delegation till HR-strateg, stadsledningskontoret

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att Katarina Johansson, HR-strateg på stadsledningskontoret, jämställs med HR-chef för stadsledningskontoret enligt Delegationsordning i personal- och organisationsfrågor.

Ärendebeskrivning

Katarina Johansson är anställd som HR-strateg på stadsledningskontorets HR-avdelning. Rollen består av kommunövergripande uppdrag, framför allt inom områdena omställning, arbetsanpassning och rehabilitering.

I sin roll kommer Katarina i vissa situationer att ikläda sig rollen som HR-chef för stadsledningskontoret, vilket behöver fastställas.

Beslutsunderlag

Delegationsordning i personal- och organisationsfrågor

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist, HR-direktör

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

HR

§ 77

Diarienum: KS-2024/00447

Avsägelse: Ledamot i Interreligiösa rådet; Veronica Kerr (KD)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att bevilja Veronica Kerr (KD) begärt entledigande från uppdraget som ledamot i Interreligiösa rådet

att till ny ledamot i Interreligiösa rådet utse Mattias Larsson (C).

Ärendebeskrivning

Veronica Kerr (KD) har avsagt sig uppdraget som ledamot i Interreligiösa rådet.

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M) nominerar Mattias Larsson (C).

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag och Anders Ågrens förslag till nominering.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Veronica Kerr

Klara Lundgren, strategisk utveckling

Lönesupport, Troman

§ 78

Diarienum: KS-2024/00455

**Avsägelse: Ersättare i Stiftelsen Arboretum norr;
Eva Ek (L)****Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att bevilja Eva Ek (L) begärt entledigande från uppdraget som ersättare i
Stiftelsen Arboretum Norr

att till ny ersättare i Stiftelsen Arboretum Norr utse Mats Nilsson (L)

ÄrendebeskrivningEva Ek (L) har avsagt sig uppdraget som ersättare i Stiftelsen Arboretum
Norr.**Beredningsansvariga**

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt förslag.

Beslutet ska skickas till

Eva Ek

Mats Nilsson

Karin Isaksson

Andreas Sjögren

Lönesupport, Troman

§ 79

Diarienum: KS-2024/00468

Nämndsinitiativ från Hans Lindberg (S): Uppdrag till för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden; Utredning av för- och nackdelar med nuvarande förvaltningslösning jämfört med en tvåförvaltningslösning

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att uppdra till för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att utreda för- och nackdelar med nuvarande förvaltningslösning jämfört med en tvåförvaltningslösning och därefter återkomma till kommunstyrelsen med eventuellt förslag till förändrad förvaltningsorganisation.

Ärendebeskrivning

Hans Lindberg (S) tar ett nämndsinitiativ:

Kommunstyrelsen har enligt kommunfullmäktiges reglemente ansvar för att *en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls*. För att möta framtidens kompetensförsörjningsutmaning krävs strategiska satsningar på yrkesutbildning, vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder. För att ge goda förutsättningar för en sådan utveckling finns behov av att se över nuvarande ordning med en enda gemensam utbildningsförvaltning som är underställd för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Kommunstyrelsen ger därför för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda för- och nackdelar med nuvarande förvaltningslösning jämfört med en tvåförvaltningslösning och därefter återkomma till kommunstyrelsen med eventuellt förslag till förändrad förvaltningsorganisation.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

För- och grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

§ 80

Diariernr: KS-2024/00033

Anmälan av delegationsbeslut 2024-05-14

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Delegat: Stadsdirektör

Beslut om rutin, intern styrgrupp och attesträtt för visseblåsarfunktion. KS-2024/00268.

Delegat: Näringslivs- och arbetsutskottet, planeringsutskottet och hållbarhetsutskottet. KS-2024/00033.

Delegater från förvaltningarna för ärendeslag inom HR-området. KS-2024/00033-19.

§ 81

Diarienum: KS-2024/00479

Beslut om att beordra skyddsarbete vid arbetskonflikt

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att rätten att beordra skyddsarbete vid arbetskonflikt delegeras till förvaltningschef med rätt att vidaredelegera till berörda underställda chefer i verksamheten. Delegationen är tidsbegränsad och gäller om konflikt med Vårdförbundet bryter ut och så länge konflikten pågår.

att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Vårdförbundet har varslat om att de kommer att hindra övertidsarbete, merarbete och nyanställningar i Umeå kommun från 20 maj om Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Vårdförbundet inte kommer överens om ett nytt centralt kollektivavtal innan.

Varslet omfattar medlemmar i Vårdförbundet inom avtalsområdet och enligt följande lista över befattningar/yrkeskategorier: barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor, sjuksköterskor samt i förekommande fall barnmorskor/biomedicinska analytiker/röntgensjuksköterskor/sjuksköterskor med specialistfunktion inklusive chefer.

Från stridsåtgärden undantas förvaltningschef och arbetstagare med förvaltningschefs ställning arbetstagare som regelmässigt har att företräda arbetsgivaren i kollektivavtalsförhandlingar.

Verksamhetsanalys:

Om det blir konflikt påverkas våra verksamheter. Arbetsgivaren förbereder sig genom att se till att konsekvenserna av eventuell konflikt får så liten effekt som möjligt för våra invånare, framför allt de som behöver våra tjänster inom funktionshinder- och äldreomsorgen.

I en del av analysen har det framkommit ett behov av att tydliggöra vem som har mandat att fatta beslut om att beordra skyddsarbete. Skyddsarbete innebära att en arbetstagare är skyldig att på begäran av arbetsgivaren utföra skyddsarbete. Detta enligt det Kommunala Huvudavtalet, KHA. Skyddsarbete får beordras först när en akut situation är för handen. Det ska vara fråga om sådant arbete som oundgängligen måste utföras, som krävs för att avveckla den konflikttrabbade verksamheten på ett tekniskt försvarligt sätt eller för att förebygga fara för människor eller skada på egendom. Skyddsarbete ska tolkas restriktivt.

Det är arbetsgivaren som utifrån en helhetsbedömning beslutar om att beordra skyddsarbete. För att möjliggöra och säkerställa att rätt personer fattar beslut om skyddsarbete föreslås ett förtydligande av delegationen i enlighet med förslag till beslut.

Beredningsansvariga

Linda Thelberg, Bitr. förhandlingschef

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Förhandling

§ 82

Diarienum: KS-2023/00868

Antagande av Program för hållbar landsbygdsutveckling

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta Program för hållbar landsbygdsutveckling – antagandeverision 2024.

Reservation

Lena Andersson, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Om programmet

Program för hållbar landsbygdsutveckling antogs första gången av Kommunfullmäktige år 2018 tillsammans med en särskild översiktsplanedel för landsbygderna, Tematiskt tillägg för landsbygden. Planen och programmet kompletterar varandra. Översiktsplanedelen anger kommunens målsättningar för landsbygdsutveckling och redovisar också vilka planförutsättningar som finns på landsbygd. Programmet konkretiserar målsättningarna och ger förslag på hur dessa kan omsättas i praktisk handling.

Program för hållbar landsbygdsutveckling är indelat i fem tematiska målområden: livsmiljöer, näringsliv, offentlig service, infrastruktur och transporter samt lokal utveckling. Programmet fokuserar främst på de områden som kommunen har rådighet över eller där kommunen kan bidra stöttande. Stort fokus läggs på samverkan och samordning av kommunens egna verksamheter, men också samverkan med ideell och privat sektor. Utgångspunkten är att landsbygdsutveckling skapas tillsammans och att ingen aktör har ensam rådighet.

Revidering 2022–2024

Åren 2022–2024 har ett stort arbete pågått att revidera programmet från 2018. Fokus har varit att förankra programmet i hela kommunorganisationen och att försöka få till en så bra och samskapande process som möjligt. Detta så att vi får bättre förståelse för hur olika nämnders och verksamheters förutsättningar, utmaningar och möjligheter ser ut, vilket ger bättre styrning och effekt av programmet.

Revideringsarbetet har skett genom dialoger och workshops på flera nivåer: med boende och verksamma på Umeås landsbygder, politiker och tjänstepersoner samt intresseorganisationer och myndigheter inom landsbygdsutveckling. Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd har fungerat som en särskild remissinstans.

I alla dialoger har fokus varit att urskilja vilka frågor och insatser som är viktigast att fokusera på kommande år för att nå kommunens landsbygds mål. Dialogerna har resulterat i ett antal utpekade prioriteringar i programmet som tar sikte på år 2030. Vid varje prioritering finns en eller flera utpekade nämnder som ansvarar för att implementera prioriteringarna i sina verksamheter. Målformuleringarna från 2018 kvarstår oförändrade i det reviderade programmet.

Under perioden 30 november till 11 februari 2024 har ett programförslag vart ute på remiss. I samband med detta ordnades fem informationsträffar i byar på Umeås landsbygder i syfte att uppmuntra boende och verksamma att tycka till. En kort sammanfattande film som presenterar programförslaget på åtta minuter har funnits tillgänglig på Umeå kommuns landsbygdswebb (www.umea.se/landsbygdsprogram). Synpunkter har kunnat lämnas digitalt via ett formulär, mejl och genom vanlig post.

Totalt inkom 36 yttranden enligt fördelningen:

- Statliga myndigheter – fyra
- Kommunala nämnder och bolag – tolv
- Organisationer, föreningar och politiska partier – nio
- Privatpersoner – elva

Efter inkomna yttranden har programförslaget justerats ytterligare. I bifogad bilaga ("Sammanställning av yttranden på förslag till Program för

hållbar landsbygdsutveckling”) redogörs hur inkomna synpunkter omhändertagits och vilka ändringar som gjorts.

Inkomna synpunkter och ändringar

Generellt sett kan sägas att de synpunkter som inkommit inte krävt några större justeringar i programmet. En del enklare förtydliganden och tillägg har gjorts, likaväl som redaktionella justeringar.

En förändring handlar om att ordet ”landsbygd” genomgående ändrats till ”landsbygder” i plural, för att visa på den mångfald och de olika förutsättningar som finns i kommunens geografier.

I målområde 1, ”Attraktiva livsmiljöer”, har ett nytt stycke lagts till där landsbygdernas kulturvärden lyfts fram och möjligheterna för kommunen att stötta lokala initiativ som värnar kulturlandskap och biologisk mångfald. I målområde 3, ”Väl fungerande offentlig service”, har ett nytt stycke lagts till om utmaningarna kring kompetensförsörjningen inom skola, vård och omsorg.

Efter önskemål från olika nämnder har även fyra nya prioriteringar tillkommit:

- Öka planberedskapen främst längs tillväxtstråken för att främja byggande och skapa bättre förutsättningar för offentlig service (Målområde 1, ”Attraktiva livsmiljöer”)
- Skapa förutsättningar för till exempel särskilda boenden, trygghetsboenden och seniorbostäder på Umeås landsbygder (Målområde 1, ”Attraktiva livsmiljöer”)
- Stötta företag och lokala initiativ med rådgivning kring åtgärder för biologisk mångfald, naturbaserade lösningar samt energieffektivisering (Målområde 2, ”Starkt lokalt näringsliv”)
- Ta fram lättillgänglig information om ansvarsfördelning och handläggning av vägfrågor (Målområde 4, ”Hållbara transporter och infrastruktur”)

I flera yttranden lyfts frågan kring hur det kan säkerställas att programmets prioriteringar verkligen genomförs. Detta har förtydligats genom att beskriva hur uppföljningen av programmet kommer se ut och att detta ska göras årligen.

Som ett sätt att öka kunskapen om Umeås landsbygder och de olika förutsättningar som finns i vår kommun har även en fördjupande

faktabilaga tagits fram ("Våra landsbygder i Umeå kommun"). Bilagan beskriver landsbygderna och dess områden på ett kortfattat sätt.

Beslutsunderlag

Program för hållbar landsbygdsutveckling – Antagandehandling 2024

Bilaga 1: Våra landsbygder i Umeå kommun

Bilaga 2: Sammanställning av yttranden - Program för hållbar landsbygdsutveckling 2024

Beredningsansvariga

Jennie Bergvall Kalén, landsbygdsstrateg, Strategisk utveckling

Linn Alexandersson, landsbygdsstrateg, Strategisk utveckling

Magnus Burvall, strategichef, Strategisk utveckling

Beslutet ska skickas till

Strategisk utveckling

Planeringsutskottets beslutsordning**Yrkanden**

Mattias Larsson (C), Anders Ågren (M) och Janet Ågren (S) – bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut. Planeringsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att kommunfullmäktige antar Program för hållbar landsbygdsutveckling.

Kommunstyrelsens beslutsordning**Yrkanden**

Hans Lindberg (S) – Bifall till planeringsutskottets förslag.

Lena Andersson (M) – Bifall till planeringsutskottets förslag (Att anta Program för hållbar landsbygdsutveckling) med följande förändring på s.32 Under rubriken *Klimatneutral kommun till 2040*. Den sista meningen i det första stycket, med formuleringen *"Biltransporterna behöver därmed minska och ersättas av mer hållbara resmönster bland såväl invånare, näringsliv och andra aktörer i hela kommunen."* stryks.

Lars Forsgren (SD) – Återremiss med motiveringen att: Ta bort samtliga skrivningar som kan insinuera att offentlig finansiering av laddinfrastruktur är önskvärd samt tydliggör att behovet av ytterligare satsningar på cykel- och gångvägar inte kommer prioriteras över ökad bärighet, effektivitet och underhåll av befintligt vägnät.

Propositionsordning som godkänns

Ärendet ska avgöras idag *mot* att ärendet ska återremitteras. Ordföranden finner att ärendet ska avgöras idag.

Bifall till planeringsutskottets förslag *mot* Lena Anderssons (M) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt planeringsutskottets förslag.

Reservation

Lena Andersson, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

§ 83

Diarienum: KS-2014/01024

Revidering av reglemente för styrelse och nämnder**Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att revidera gemensamma regler och riktlinjer i reglementet i enlighet med förslag i ärendebeskrivning

att revidera kommunstyrelsens reglemente i enlighet med förslag i ärendebeskrivning

att revidera fritidsnämndens reglemente i enlighet med förslag i ärendebeskrivning

att uppdraga till kommunstyrelsen och nämnder att genomföra översyn och vid behov revidera arbetsordningar och delegationsordningar i enlighet med beslutet.

Ärendebeskrivning

Med anledning av förändringar i författning alternativt behov av förtydligad ansvarsfördelning föreslås kommunfullmäktige besluta om följande revidering av reglemente för styrelse och nämnder i Umeå kommun.

Revidering av gemensamma regler och riktlinjer i reglementet

För att säkra samtliga nämnders generella ansvar för civil beredskap (krisberedskap och civilt försvar) föreslås följande revidering av reglementet.

Nuvarande skrivning om risk- och sårbarhetsanalyser utgår, dvs nedanstående skrivning stryks:

Risk och sårbarhetsanalyser

Nämnden ska vid behov utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt område.

För att förtydliga samtliga nämnders generella ansvar infogas följande stycke i reglementet:

Civil beredskap & säkerhet

Nämnden ansvarar för den civila beredskapen i nämndens verksamheter. Detta innebär att nämnden ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter nämnden ansvarar för. Nämnden ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör nämndens verksamheter.

Nämnden ansvarar för att nämndens förvaltning upprätthåller en ändamålsenlig organisation i beredskaps- och säkerhetsfrågor.

Nämnden ansvarar för att nämndens förvaltning deltar i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

Ersättare för ordförande/vice ordförande

Idag finns en skrivning som gör att nämnder kan utse en ersättare ifall ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget. För att likställa villkoren för uppdraget bör skrivningen också omfatta rollen som vice ordförande. Föreslås att:

Stycket med rubriken ersättare för ordföranden kompletteras så att det i framtiden gäller både ordförande/vice ordförande.

Förslag till förändring av revidering av kommunstyrelsens specifika reglemente

För att tydliggöra kommunstyrelsens specifika ansvar för civil beredskap (krisberedskap och civilt försvar) föreslås revidering i form av att nedanstående punkter utgår ur kommunstyrelsens reglemente:

- *det övergripande ansvaret för att säkerhetsskyddslagen följs*
- *kommunens krisberedskap och krishantering i enlighet med lagen om extraordinära händelser*
- *kommunövergripande arbete med civilförsvarsfrågor*

Ovanstående punkter ersätts med två nya avsnitt som tydliggör kommunstyrelsens specifika ansvar för civil beredskap och säkerhetsskydd i enlighet med nedanstående förslag

Civil beredskap

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens samordning, analys, planering och beredskapsförberedelser.

Kommunstyrelsen är ansvarig för utvärdering av kriser och andra oönskade händelser efter att kommunen aktiverat någon del av sin krisledning/krisorganisation.

Säkerhetsskydd

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för säkerhetsskydd i kommunen i enlighet med gällande lagstiftning.

Förtydligande av kommunstyrelsens ansvar för kommunens visseblåsarfunktion

Umeå kommun har sedan 2019 en visseblåsarfunktion som tar emot och hanterar rapporter om oegentligheter eller andra allvarliga missförhållanden i kommunen. För att underlätta möjligheten att vara anonym som visseblåsarare har kommunen upphandlat en extern aktör för att ta emot rapporter och i särskilda fall göra utredningar. Slutlig bedömning av om det är ett visseblåsarärende och eventuella utredningar görs i normalfallet av en intern styrgrupp inom Umeå kommun. Det finns behov av beslut om ansvarsfördelning mellan extern aktör och intern styrgrupp, vilka som ska ingå i styrgrupp och deras beslutsmandat samt hanteringsfrågor. För att tydliggöra att ansvaret för detta ligger på kommunstyrelsen behöver det förtydligas i reglementet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås ett tillägg i punktlista över kommunstyrelsens ansvar för övriga lagstadgade uppgifter där det förtydligas att kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för *kommunens visseblåsarfunktion*.

Förslag till revidering av Fritidsnämndens specifika reglemente

Med anledning av att lotterilagen bytt namn till spellagen bör redaktionell ändring genomföras i Fritidsnämndens specifika reglemente såtillvida att nuvarande hänvisning till lotterilagen ersätt med hänvisning till spellagen.

Vad händer nu?

Reglementet för styrelse och nämnder i Umeå kommun revideras enligt ovanstående och publiceras på kommunens hemsida.

Förtydligande av generellt ansvar för civil beredskap för de bolag som ingår i Umeå kommunföretag AB sker i anslutning till den ordinarie revidering av bolagens ägardirektiv som sker efter att kommunfullmäktige fastställt Planeringsdirektiv för 2025.

Komplettering av nämnders och bolags specifika ansvar avseende civil beredskap kommer att ske allteftersom aviserade författningsändringar fastställs under 2024/2025.

Beredningsansvariga

Sara Nordström
Erika Berg
Maria Törnblom

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder som berörs av reglementet

§ 84

Diarienum: KS-2024/00383

Avtalssamverkan Boden, Piteå, Skellefteå, Umeå och Älvsbyns kommuner - tillsyn och kontroll

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna avtalssamverkan mellan Boden, Luleå, Piteå, Skellefteå, Umeå och Älvsbyns kommuner – tillsyn och kontroll, enligt upprättat avtal.

Ärendebeskrivning

Avtalssamverkan inom tillsyn och kontroll syftar till att möjliggöra samverkan mellan avtalets parter utifrån kommunernas skyldigheter och arbetet i övrigt på miljö- och hälsoskyddsområdet samt alkohol och livsmedelsområdet. Sådan samverkan möjliggör bland annat att erfarenheter från samtliga parter kan tas till vara och anser att minska sårbarhet och säkerställa kontinuitet och kompetensförsörjning för att därigenom bidra till rättssäkerhet, god kvalitet, effektivitet och måluppfyllelse i verksamheterna, Avtalet syftar till tillfälliga samarbeten samt för att undvika jävssituationer.

Avtalet gäller i första hand frivillig samverkan där nedlagt tid kan faktureras mot uppdragsgivaren, Det gäller inte tjänsteköp över tid (med detta avses längre än 12 månaders tid) Vid tjänsteköp upprättas särskilt avtal.

De krav på ersättningar eller annan ekonomisk reglering som kan uppkomma mellan parterna till följd av detta avtal ska baseras på självkostnadsprincipen (personalkostnad samt personalomkostnadstillägg)

Beslutsunderlag

Avtal om Avtalssamverkan mellan Boden, Luleå, Piteå, Skellefteå, Umeå och Älvsbyns kommuner.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens protokoll.

Beredningsansvariga

Fredrik Hedlund

Carina Lidgren Heimersson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden

§ 85

Diarienum: KS-2024/00146

Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att Umeå kommun ansluter sig till CEMR-deklarationens nio nya artiklar 31–39 i enlighet med SKR:s rekommendation.

Reservation

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun undertecknade 2008 Den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på regional och lokal nivå. Den är framtagen av europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation (CEMR).

Deklarationen är ett politiskt dokument och ett instrument för arbetet med jämställdhet. I korthet går deklarationen ut på att undertecknare ska arbeta med jämställdhet på bästa sätt utifrån de ramar och befogenheter som den egna organisationen har. Deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män är en utgångspunkt för kommunens jämställdhetsarbete och finns med i Umeå kommuns strategi för jämställdhetsarbete. Dess grundläggande sex principer och trettio tidigare artiklar utgör riktlinjer och fungerar som ett verktyg och en inspirationskälla i verksamhetens arbete med jämställdhet.

2022 beslutade CEMR:s Policy Committee att göra vissa språkliga förbättringar och ändringar av redaktionell karaktär, förstärka det intersektionella perspektivet i hela deklarationen, samt i ett helt nytt

separat avsnitt lägga till nio nya artiklar om sakområden som täcktes otillräckligt eller inte alls av deklARATIONEN från 2006.

De nio nya artiklarna handlar om att:

- jämställdhet är en drivkraft och en förutsättning för hållbar utveckling (artikel 31)
- könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
- hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och inkludera dessa röster och erfarenheter i arbete som påverkar dem (artikel 34)
- nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men riskerar också att öka omsorgsbördan och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
- kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)
- kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
- integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
- beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39).

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott har behandlat ärendet och beslutade på sammanträde 2024-02-29 att rekommendera kommunfullmäktige att Umeå kommun ansluter sig till ovan nämnda artiklar.

Beslutsunderlag

SKR:s rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklARATIONEN
Protokollsutdrag JUSK beslut

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg
Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) och **Lena Andersson (M)** – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Lars Forsgren (SD) - Avslå förslaget att ansluta sig till CEMR-deklarationens nya punkter samt att makulera tidigare beslut kopplat till CEMR-deklarationen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag *mot* Lars Forsgrens (SD) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Reservation

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

Ledningskoordinator